

Lausuntopalvelu.fi -sivustolla oleva lausuntopyyntö kysymysosioineen
- TEM lausuntopyyntö VN/6450/2019-TEM-6, 7.4.2020

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistamisesta

Johdanto

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää erityisesti jakelussa mainituilta tahoilta lausuntoa oheisesta alueiden kehittämiseen liittyvien säännösten uudistamista koskevasta työryhmän ehdotuksesta. Uudistuksen kokonaisuuteen kuuluvat esitykset laiksi alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta sekä laiksi alueiden kehittämisen ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta. Ehdotukset on valmisteltu virkatyönä TEM:ssä ministeriön 2.10.2019 asettaman työryhmän tuella.

Tausta

Alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön valmistelun tarve johtuu eräistä aluekehittämisjärjestelmän uudistustarpeista sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen ohjelmakauden 2021–2027 sääntelyn edellyttämistä sääntelytarpeista. Uusi aluekehittämistä koskeva lainsäädäntö on tarkoitus saada voimaan 1.1.2021. Sitä sovelletaan kansalliseen alueiden kehittämiseen ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen (EAKR, ESR+, JTF) ohjelmakauden 2021–2027 hankkeisiin. Uuden lainsäädännön voimaantulon aikataulu tulee uuden ohjelmakauden aikataulusta.

Kumottava aluekehittämistä koskeva lainsäädäntö:

- Laki alueiden kehittämistä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista (ns. hallintolaki, [7/2014](#))
- Laki alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta (ns. rahoituslaki, [8/2014](#))
- Näiden lakien nojalla annetut asetukset:
 - valtioneuvoston asetus alueiden kehittämistä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista ([356/2014](#))
 - valtioneuvoston asetus alueiden kehittämisen ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta ([357/2014](#))
 - valtioneuvoston asetus rakennerahastoista osarahoitettavien kustannusten tukikelpoisuudesta ([358/2014](#))
 - Laki ulkorajan ylittävistä yhteistyöstä ([657/2015_ENI-laki](#))

Tavoitteet

Hallituksen esitys annetaan EU:n alue- ja rakennepolitiikan rahastojen 1.1.2021–31.12.2027 ohjelmakauden sääntelykokonaisuuden kansallisen soveltamisen täsmentämiseksi ja täydentämiseksi sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan yhteen sovittavan järjestelmän rakentamiseksi. Esityksessä ehdotettavia lakeja sovellettaisiin kansallisen aluepolitiikan sekä EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman toimeenpanoon ohjelmakaudella 2021–2027.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnonantajia pyydetään esittämään kannanottonsa kohdistuen ne selvästi erikseen keskeiset ehdotukset -muistioon sekä erikseen kumpaankin lakiehdotukseen ja niiden perusteluihin (kohdistuen luvuittain ja pykälittäin). Lausuntopalvelun kysymykset ohjaavat kannanottojen kohdistamista.

Lausunnon antaminen edellyttää rekisteröitymistä ja vahvaa tunnistautumista. Sivustolla on ohjeet rekisteröitymiseen ja tunnistautumiseen.

Lausunnon voi lähettää vielä toiselle henkilölle hyväksyttäväksi ennen sen julkaisemista palvelussa. Lausuntopalvelussa annetut lausunnot ja niiden allekirjoittajien nimet ovat julkisia lausunnon jättämisen jälkeen.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan **viimeistään 19.5.2020 sähköisesti Lausuntopalvelu.fi -sivustolla.**

Ruotsinkielisen käännöksen myöhemmän valmistumisen vuoksi ruotsinkielinen lausuntopyyntö julkaistaan lausuntopalvelu.fi -sivustolla viikon 16 aikana. Ruotsinkielisen lausunnon antamisen määräaika tulee vastaavasti myöhemmin.

Valmistelijat

Lisätietoja lakiuudistuksesta antavat:

neuvotteleva virkamies Elina Isoksela, puh. 0295 063 719

aluekehitysjohtaja Johanna Osenius, puh. 0295 064 937

neuvotteleva virkamies Tarja Reivonen (erityisesti toimeenpanolaki ja aluekehittämisen suunnittelu), puh. 0295 064 942

neuvotteleva virkamies Jenni Hyvärinen (erityisesti rahoituslaki), puh. 0295 049 288

neuvotteleva virkamies Hanna Liski-Wallentowitz (erityisesti rahoituslaki), puh. 0295 047 131

erityisasiantuntija Helinä Yli-Knuutila (Interreg-sääntely molempien lakien osalta), puh. 0295 047 146

Sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi(at)tem.fi.

Linkit

<https://tem.fi/hankesivu?tunnus=TEM035:00/2019> - Valmistelun tausta-aineisto

KYSYMYKSIO:

I Keskeiset ehdotukset

- Kommentteja ja näkemyksiä lakiuudistuksen keskeisistä ehdotuksista

Keski-Pohjanmaan liitto edellyttää, että laissa todetaan selkeästi, että maakunnan liitto on aluekehitysviranomainen, joka toteuttaa aluekehitystä omalla alueellaan yhteistyössä kuntien kanssa. Lain säädöksissä on otettava huomioon, että aluekehittämisjärjestelmän aluelähtöisyyttä vahvistetaan eikä maakunnan liittojen roolia aluekehitysviranomaisina heikennetä. Maakunnan liitolla on itsenäinen rooli aluekehitysviranomaisena, mikä tulee käydä ilmi nykyisin mukaisesti toimeenpanolain tarkoituksessa, alueiden kehittämisen vastuiden määrittelyssä kuin maakunnan liiton tehtävissäkin.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että keskeisissä ehdotuksissa esiin tuotu tavoite selkeyttää lakien rakennetta ja pyrkiä nykyistä yleisempään säätelyyn on hyvä ja kannatettava. Keski-Pohjanmaan liitto näkee tärkeänä, että aluekehityksen prosessit ovat selkeät, vaikuttavat ja läpinäkyvät sekä vahvistavat aluekehittämisjärjestelmän aluelähtöisyyttä. Lakiluonnoksia tulee tältä osin vielä työstää.

Uutena aluekehittämisen toimintamallina ehdotetut valtion ja maakuntien väliset aluekehittämiskeskustelut ovat kannatettava uudistus valtion ja alueiden välisen vuoropuhelun vahvistamiseksi.

Maakuntien liittojen välisen vapaaehtoisen yhteistyön järjestämisestä on syytä laissa säätää niin, että maakuntien liittojen välisiä yhteistyöjärjestelyjä on tiettyjen tehtävien osalta mahdollisuus toteuttaa maakunnan liittojen välisen yhteistyösopimuksen perusteella.

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien valmistelusta on lakiluonnoksessa poistettu nykyiseen lakiin sisältyvä maakuntaliittojen vastuu alueellisten suunnitelmien valmistelusta. Vaikka alueellisia suunnitelmia ei sellaisenaan enää valmistella, osana Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien valmistelua maakunnan liitoilla on vastuu koordinoita ohjelmavalmistelua omalla alueellaan. Tämä tulee kirjata toimeenpanolakiin.

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta on riittävää säädellä jatkossa asetustasoisesti. Maakunnan pitkän aikavälin strategisista kehittämislinjauksista ja maakuntaohjelmasta tulee säädellä laintasoisesti ja niiden tulee olla maakuntavaltuuston hyväksymiä. Niissä määriteltyjen kehittämisperiaatteiden on oltava aluekehittämiskeskustelujen lähtökohtana.

Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan alue- ja rakennepolitiikan alueelliset rahoitussuunnitelmat tulee jatkossakin laatia maakunnan liittojen johdolla. Lakiehdotuksissa ei ole määräyksiä kansallisten myöntövaltuuksien jakomekanismista tulevalla ohjelmakaudella. Tämän osalta tarvitaan selkeä kuvaus, jossa maakunnan liiton asema suhteessa hallintoviranomaiseen ja ELY-keskuksiin määritellään selkeäksi. Toimeenpanolakiin tulee jatkossa sisältyä kirjaus siitä, että maakunnan liitot vastaavat alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisten rahoitussuunnitelmien valmistelusta. Alue- ja rakennepolitiikan rahastojen kumppanuuselimenä maakunnan yhteistyöryhmän tulee hyväksyä rahoitussuunnitelmat.

Lain perusteluissa on esitetty maakunnan liitoille siirrettäväksi merkittävää uutta kustannusvastuuta välittävän toimielimen tehtävien hoitamiseen liittyen. Maakuntaliitot ja

Suomen Kuntaliitto ovat jo asian valmisteluvaiheessa 4.12.2019 kannanotossaan todenneet, että EU-ohjelmien hallinnon rahoitusta ei voida määrätä hoidettavaksi kuntarahoituksella, vaan maakunnan liittojen välittävän viranomaisen tehtävät on rahoitettava kokonaisuudessaan teknisellä tuella ja valtion rahoituksella.

II Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (Toimeenpanolaki)

- Pyydämme antamaan vastaukset luvuittain ja pykälittäin alla olevan ryhmittelyn mukaisesti.

1 luku Yleiset säännökset

- Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 3 §)

Lain tarkoitus ja soveltamisalat ovat pääosin selkeät.

Maakunnan liitto aluekehittämismääräyksinä on keskeinen toimija, joka tulee mainita, kun lain 1§:n muotoilua eri toimijoista lakiluonnoksessa avataan.

1§ 2 mom. tulee kirjata ”Alueiden kehittäminen on valtion, *maakunnan liittojen*, kuntien ja muiden toimijoiden vuorovaikutukseen perustuvaa, laaja-alaista ja monitasoista...”.

- Ovatko alueiden kehittämisen tavoitteet selkeät ja kestävät pitkällä aikavälillä? (2 §)

Keski-Pohjanmaan liitto pitää alueiden kehittämisen tavoitteita pääosin selkeinä ja pitkällä aikavälillä kestävinä.

Alueiden älykäs erikoistuminen ja innovaatioihin perustuva kasvu jäävät kuitenkin vähälle huomiolle sekä laissa että lain perusteluissa, vaikka ne ovat keskeisiä näkökulmia EU:n alue- ja rakennepolitiikassa sekä kansallisessa aluekehittämisessä.

2§ 2 mom. 1. kohtaa voisi täydentää ”1) vahvistetaan kasvua tukevaa elinkeino- ja innovaatorakennetta, alueiden älykästä erikoistumista ja taloudellista tasapainoa, kestävä...”.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

2 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

- Ovatko viranomaisten vastuut ja roolit selkeästi määritelty?

Keski-Pohjanmaan liitto edellyttää, että laissa todetaan selkeästi, että maakunnan liitto on aluekehittämismääräyksinä, joka toteuttaa aluekehitystä omalla alueellaan yhteistyössä kuntien kanssa.

Lakiluonnoksen 6§ määrää vastuusta alueiden kehittämisessä. Keski-Pohjanmaan liitto katsoo, että pykäläehdotus heikentää nykyisen lain mukaista maakunnan liiton asemaa alueen kehittämisestä vastuussa olevana strategisena toimijana.

Keski-Pohjanmaan liitto edellyttää, että lain kohta: ”Kunnat vastaavat alueiden kehittämisestä omalla alueellaan. Kunnat hoitavat tehtävää yhteistoiminnassa kuntayhtymänä (maakunnan liitto), jossa alueen kuntien on oltava jäseninä.”, *muutetaan seuraavasti:*

”Alueiden kehittämisestä kussakin maakunnassa vastaa maakunnan liitto aluekehittämisviranomaisena. Maakunnan liitto on kuntayhtymä, jossa alueen kuntien on oltava jäseninä.”

Maakuntien liittojen välisen vapaaehtoisen yhteistyön järjestämisestä on syytä laissa säätää niin, että maakuntien liittojen välisiä yhteistyöjärjestelyjä on tiettyjen tehtävien osalta mahdollisuus toteuttaa maakunnan liittojen välisen yhteistyösopimuksen perusteella.

- Saako 15 §:stä kokonaiskuvan maakuntien liittojen alueiden kehittämiseen liittyvistä tehtävistä?

Tehtäviä on kuvattu pääosin kattavasti sisältöjen osalta, mutta lakitekstissä on myös joitakin puutteita, virheellisiä tai epäselviä ilmauksia, jotka vaativat tarkennusta aluekehittämisen kokonaisuuden ja maakunnan liiton toimivallan näkökulmista. Lakitekstin tarkennukset on tuotu yksityiskohtaisesti esille alla.

Lain perusteluissa on esitetty maakunnan liitoille siirrettäväksi merkittävää uutta kustannusvastuuta välittävän toimielimen tehtävien hoitamiseen liittyen. Maakuntaliitot ja Suomen Kuntaliitto ovat jo asian valmisteluvaiheessa 4.12.2019 kannanotossaan todenneet, että EU-ohjelmien hallinnon rahoitusta ei voida määrätä hoidettavaksi kuntarahoituksella, vaan maakunnan liittojen välittävän viranomaisen tehtävät on rahoitettava kokonaisuudessaan teknisellä tuella ja valtion rahoituksella.

1 mom. alku tulee muuttaa ”~~Kuntien~~ Aluekehittämisviranomaisena maakunnan liitto vastaa maakunnan yleisestä kehittämisestä ja siinä tehtävässä:...”

1 mom. kohta 1 tulee muuttaa: ”*vastaa maakunnan strategisesta suunnittelusta ja toimeenpanosta ja siinä tehtävässä* valmistelee ja toimeenpanee maakunnan pitkän aikavälin strategian ja siihen perustuvan maakuntaohjelman.”

1 mom. kohtaan 4 liittyvästä lakiluonnoksen perustelutekstistä tulee poistaa maakunnan liiton välittävän toimielimen rooliin liitetty kustannusvastuun siirtämistä kunnille tarkoittava maininta: ”Maakunnan liiton on tehtävä vastaanottaessaan sitouduttava huolehtimaan hallinnoinnin kustannuksista ohjelman teknisen tuen lisäksi vähintään yhtä suurella osuudella omilla toimintamenoillaan”.

1 mom. kohtaan 6 tulee palauttaa nykyisen lain tasoinen muotoilu: ”~~koordinoi~~ vastaa luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja ilmastonmuutoksen ~~hillintää~~ sekä laadukkaasti elinympäristön tilaa koskevan suunnittelun yhteistyön johtamisesta ja ~~vastaa~~ suunnittelun yhteensovittamisesta maakunnan muun suunnittelun kanssa.”

1 mom. kohtaan 8 liittyvästä lakiluonnoksen perustelutekstiä tulee muuttaa seuraavilta osin ”Käytännössä liitto kerää, analysoi ja välittää ~~ajantasaista~~ tietoa maakunnan toimintaympäristöstä ja kehityksestä...”

1 mom. kohta 9 tulee muotoilla seuraavasti: ”Edistä maakunnallista identiteettiä ja asukkaiden osallistumista maakunnan kehittämiseen sekä kulttuuria. ~~osana maakunnan strategiatyötä~~”.

- Onko maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) rooli, tehtävät ja päätöksenteko selkeästi määritelty? (17, 18 ja 19 §)

Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan maakunnan yhteistyöryhmällä tulee säilyä päätösvalta EU:n alue- ja rakennepolitiikan ja vastaavan kansallisen rahoituksen suuntaamisesta maakunnassa.

Yhteistyöryhmän tehtäviin (18§) tulee myös edelleen sisällyttää lausuntojen antaminen EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelman valtakunnallisista teemoista sekä maaseuturahaston tai muista aluekehityksen kannalta merkittävistä hankesuunnitelmista, ja yhteistyöryhmälle tulee toimittaa säännöllisesti tiedot (20§) näiden ohjelmien toimeenpanon edistymisestä sekä rahoitetuista hankkeista.

Lakiin tulisi myös kirjata, että maakunnan yhteistyöryhmällä on sihteeristö, joka koostuu ohjelmia rahoittavista viranomaisista.

Lakiluonnosta tulee tarkentaa ja sisällyttää MYR:n tehtäviin alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisten rahoitussuunnitelmien hyväksyminen.

Lain perustelutekstissä mainitaan maakuntakaava yhtenä maakunnan yhteistyöryhmässä käsiteltävänä asiakirjana. Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan maakuntakaava ei maankäyttö- ja rakennuslain periaatteiden mukaisesti kuulu maakunnan yhteistyöryhmässä käsiteltäviin asioihin.

18§ 1 mom. 3. kohta, jossa mainitaan, että yhteistyöryhmä antaa ”sitovia” lausuntoja hankehakemuksista on ristiriidassa 19§ 4. mom. kanssa, jonka mukaan rahoittava viranomaisena voi poiketa yhteistyöryhmän lausunnosta.

18§ kohdan 4 muotoiluna on voimassa olevan nykyisen lain teksti muotoiluna parempi ja se vastaa myös lakiluonnoksen perustelutekstin kirjausta paremmin. Esitetään teksti muutettavaksi seuraavasti: *”tehdä tarvittaessa rakennerahasto-ohjelman seurantakomitean hyväksymiä valintakriteerejä tarkentavia alueellisia valintakriteerejä ja ilmoittaa niistä hallintoviranomaiselle sekä huolehtia tarvittavista menettelytavoista niiden soveltamiseksi alueella”*.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

3 luku Ohjelmatyö ja yhteistyömenettelyt

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan erityisohjelmista (osaamiskeskusohjelma (OSKE, vuosina 1994–2013), aluekeskusohjelma (AKO, v. 2001–2009) ja viimeisimpänä koheesio- ja kilpailukykyohjelma (KOKO, v. 2010–2013). Näkemyksiä ehdotuksesta tai ohjelmien tarpeesta jatkossa? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 30 §)

Erityisohjelmista luopuminen selkeyttää aluekehittämisjärjestelmää ja vähentää päällekkäisyyttä. Vaikka tarvetta erityisohjelmille erillisinä instrumentteina ei ole, maakuntaohjelmien toimeenpanoon tulee kohdentaa kansallista aluekehitysrahoitusta pitkäjänteisesti hallituskausien vaihdoksista riippumatta.

- Onko maakuntaohjelman asemasta säädetty riittävästi? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 34 §)

Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan maakuntaohjelman asemasta on säädetty riittävästi. Maakunnan pitkän aikavälin strategisista kehittämislinjauksista ja maakuntaohjelmasta tulee säädellä laintasoisesti ja niiden tulee olla maakuntavaltuuston hyväksymiä. Niissä määriteltyjen kehittämisperiaatteiden on oltava aluekehittämiskeskustelujen lähtökohtana.

Lain perusteluissa mainitaan maakunnan älykkään erikoistumisen strategia yhtenä maakuntaohjelmaan liittyvänä strategiaana. Tarkoituksenmukaista olisi mainita samassa yhteydessä myös oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) suunnitelmat sekä ilmastovaikutusten hillintä.

- Näkemyksiä ehdotuksesta luopua maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 33 §)

Keski-Pohjanmaan liitto toteaa, että maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta on riittävää säädellä jatkossa asetustasoisesti. Toimeenpanosuunnitelman poistaminen laista ei kuitenkaan saa heikentää rakennerahastotoiminnan aluelähtöisyyttä ja siirtää toimivaltaa pois alueilta.

Keski-Pohjanmaan liiton näkemyksen mukaan alue- ja rakennepolitiikan alueelliset rahoitussuunnitelmat tulee jatkossakin laatia maakunnan liittojen johdolla. Lakiehdotuksissa ei ole määräyksiä kansallisten myöntövaltuuksien jakomekanismista tulevilla ohjelmakaudella. Tämän osalta tarvitaan selkeä kuvaus, jossa maakunnan liiton asema suhteessa hallintoviranomaiseen ja ELY-keskuksiin määritellään selkeäksi. Toimeenpanolakiin tulee jatkossa sisältyä kirjaus siitä, että maakunnan liitot vastaavat alue- ja rakennepolitiikan ohjelman alueellisten rahoitussuunnitelmien valmistelusta. Alue- ja rakennepolitiikan rahastojen kumppanuuselimenä maakunnan yhteistyöryhmän tulee hyväksyä rahoitussuunnitelmat.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 3

23§ 2. mom. tulisi muuttaa: *"Keskustelujen tarkoituksena on edistää valtion ja alueiden välistä vuorovaikutusta ja tukea maakuntien omaehtoista kehittämistä. Tavoitteena on saavuttaa valtion ja alueiden yhteinen näkemys alueiden kehittämisen tavoitteista ja toimintaedellytyksistä otettavaksi huomioon eri toimijoiden toiminnan ja talouden suunnittelussa."*

24§ 1. mom. tulisi muuttaa: *"Alueiden kehittämistä koskevien tavoitteiden toteuttamiseksi voidaan laatia yhteistyösopimuksia valtion, maakunnan liiton, kunnan, toimenpiteiden rahoittamiseen osallistuvien muiden viranomaisten ja muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa."*

24§ 2. mom. tulisi muuttaa: *"Valtion, kaupunkien ja muiden tahojen välisten sopimusten yhteensopivuuden varmistamiseksi asianomaisen maakunnan liiton tulee osallistua sopimuksen valmisteluun, jotta varmistetaan sopimuksen yhdenmukaisuus maakuntaohjelman kanssa."*

Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien valmistelusta on lakiluonnoksessa poistettu nykyiseen lakiin sisältyvä maakuntaliittojen vastuu alueellisten suunnitelmien valmistelusta. Vaikka alueellisia suunnitelmia ei sellaisenaan enää valmistella, osana Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan ohjelmien valmistelua maakunnan liitoilla on vastuu koordinoida ohjelmavalmistelua omalla alueellaan. Tämä tulee kirjata toimeenpanolakiin pykälään 25 nykyisen lain säädöksiä vastaavalla tavalla.

25§ 2. mom. tulee lisätä, että valtakunnalliset ohjelmat valmistellaan yhteistyössä alueiden kanssa samaan tapaan, kuin asia on mainittu §5 yhteydessä. Muutettu teksti: "Ohjelmaan sisältyvien valtakunnallisten teemojen valmistelusta vastaavat asianomaiset ministeriöt työ- ja elinkeinoministeriön johdolla *yhteistyössä alueiden kanssa.*"

4 luku Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien hallinnointi

- Ovatko eri viranomaistahot ja yhteistyöohjelmien hallinnointi määritelty selkeästi?

Lakiluonnokseen kirjatut määritelmät ovat selkeitä.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

5 luku Erinäiset säännökset

- Lakiluonnoksessa ehdotetaan, että luovutaan äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä. Näkemyksiä luopua äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä? (vrt. nykyisen 7/2014 lain 47 §:n 2 mom.)

Äkillisten rakennemuutosalueiden nimeämisestä voidaan luopua. Alueilla ja maakunnan liitoilla tulee kuitenkin olla mahdollisuus saada valtiolta tukea äkillisen rakennemuutoksen tilanteissa käytettäväksi. Tämä on syytä kirjata myös lakiin.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

III Lakiluonnos alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden rahoittamisesta (Rahoituslaki)

- Pyydämme antamaan vastaukset luvuittain ja pykälittäin alla olevan ryhmittelyn mukaisesti

1 luku Yleiset säännökset

- Ovatko lain tarkoitus ja soveltamisalat selkeät? (1 ja 2 §)

Ovat pääosin selkeät.

2§ 2) ja 5§ 10) kohdissa olisi selkeyden vuoksi hyvä mainita, että kansallisella vastinrahoituksella tarkoitetaan nimenomaan Suomen kansallista vastinrahoitusta. Interreg-ulkorajaohjelmissa Suomessa olevat hallintoviranomaiset myöntävät rahoituspäätöksillä myös Venäjän kansallisen vastinrahoituksen osuudet, mihin tätä kansallista lainsäädäntöä ei sovelleta.

2§ 2) kohtaan lisäys: "Interreg-ohjelmissa ja Interreg-ulkorajaohjelmissa rahoitettavien hankkeiden *Suomen* kansalliseen vastinrahoitukseen..."

5§ 10) kohtaan vastaavasti: "kansallisella vastinrahoituksella valtion talousarviossa tarkoitettua *Suomen* valtion rahoitusosuutta Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien..."

- Onko viranomaisten toimivalta määritelty selkeästi?

10§ 1. mom. 1a kohta. Muotoilun tulisi olla ”*alueiden kestävää kasvua ja elinvoimaa edistäviin kehittämisen- ja investointihankkeisiin (alueellinen kehittämistuki)*”. Lakiesityksen 1b ja 2 kohdissa on määritelty OKM:n toimialaan kuuluvat investointihankkeet sekä perusrakenteen investointituet maakunnan liiton rahoittamiksi hankkeiksi. Alueellisen kehittämistukeen ei lakiesityksessä ole kuitenkaan sisällytetty investointihankkeita huolimatta siitä, että valmistelussa olevaan rakennerahasto-ohjelmaan on suunniteltu tuettaviksi toimenpiteiksi mm. elinkeinoelämän tarpeista lähtevien kokeilu-, pilotointi-, demonstraatio- ja oppimisympäristöjen sekä tutkimusinfrastruktuurin kehittäminen.

Lain perustelutekstiin tulee sisällyttää maininta, että perusrakenteen investointitukea on mahdollista käyttää laajakaistainvestointeihin.

11§ 1. mom. tulee tarkentaa sen osalta, mitä tarkoitetaan merkittävimmillä hankkeilla (euromääräinen tai muu selite).

12§ Maakuntien liittojen välisen vapaaehtoisen yhteistyön järjestämisestä on syytä laissa säätää niin, että maakuntien liittojen välisiä yhteistyöjärjestelyjä on tiettyjen tehtävien osalta mahdollisuus toteuttaa maakunnan liittojen välisen yhteistyösopimuksen perusteella.

- Onko toimivallasta välittävänä toimielimenä säädetty riittävästi?

11§ 2. mom. mukaista opetus- ja kulttuuriministeriön lausunnonantomenettelyä sovelletaan käytännössä erittäin harvoin ja se olisi perusteltua jättää pois.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 1

EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmavalmisteluun vuosille 2021-2027 sisältyvät Itä- ja Pohjois-Suomessa rahoitettavat laajakaistainfrastruktuurihankkeet. Niiden rahoittamista ei ole huomioitu välittävien viranomaisten tehtävissä eikä perustelumuiotissa.

Maakuntaliittojen perusrakenteen investointituella tulee voida rahoittaa kuntien hakemia laajakaistainfrastruktuurihankkeita. ELY-keskuksen toimivaltaan tulee sisällyttää yritysten hakemien laajakaistainfrastruktuurihankkeiden rahoitus.

Interreg-ohjelmissa ja Interreg-ulkorajaohjelmissa kansallisen vastinrahan myöntäminen koko ohjelma-alueella ei ole itsestään selvää. Ohjelma-alue ulottuu myös toisten valtioiden alueille, ja esim. Ruotsin kansallinen vastinrahoitus hallinnoidaan kokonaan Ruotsissa. Ulkorajaohjelmissa Venäjän kansallinen vastinrahoitus hallinnoidaan Suomessa hallintoviranomaisena toimivassa maakunnan liitossa, mutta niissäkään ohjelmissa Ruotsin tai Norjan kansallista rahoitusta ei hallinnoida Suomessa.

12§ 2. mom. lisäys: ”Interreg-ohjelmissa ja Interreg-ulkorajaohjelmissa toimivaltainen maakunnan liitto *voi* myöntää kansallisen vastinrahoituksen hankkeisiin koko yhteistyöohjelman ohjelma-alueella.”

13§ 22. mom. lisäys: ”Euroopan aluekehitysrahaston varoista *laajakaistainfrastruktuurin investointihankkeisiin* sekä liikenteeseen ja infrastruktuuriin liittyviin kehittämis- ja investointihankkeisiin.”.

Lain perustelutekstiin 10§ 1. mom. 2) kohtaan lisäys: ”... Perusrakenteen investointituki voisi olla esimerkiksi tiestöön, *laajakaistainfrastruktuuriin*, satamiin tai toimitiloihin kohdistuvia toimenpiteitä...”.

2 luku Tukimenettely

- Onko tukimenettelystä säädetty selkeästi ja riittävällä tasolla?

Tukimenettely on kuvattu riittävän kattavasti ja selkeästi.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 2

3 luku Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan rahastoja koskevat erityissäännökset

- Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 3

4 luku Kansallista vastinrahoitusta koskevat erityissäännökset

- Onko erillinen luku kansallisen vastinrahoituksen erityissäännöksistä tarpeellinen?

Luku on tarpeellinen ja selkeyttää kansallisen vastinrahoituksen myöntämistä.

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 4

5 luku Interreg-ohjelmien ja Interreg-ulkorajaohjelmien valvonta

- Onko eri viranomaisten tarkastusoikeudet määritelty selkeästi?

- Muita huomioita ja kommentteja lukuun 5

6 luku Erinäiset säännökset

- Kommentteja ja näkemyksiä lukuun 6

IV Mitä muuta haluatte sanoa alueiden kehittämistä ja EU:n alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanoa ja hankkeiden rahoittamista koskevan lainsäädännön uudistamisesta?

- Kommentit ja näkemykset

Tehdyt rakenteelliset ja sisällölliset muutokset nykylainsäädäntöön nähden antavat aiempaa selkeämmän kuvan alueiden kehittämisen ja alue- ja rakennepolitiikan kokonaisuudesta. Sääntelyä on jonkin verran kevennetty ja yksityiskohtaisuutta on karsittu, mikä tukee alueiden erilaisista lähtökohdista tehtävää omaehtoista kehittämistyötä. Toisaalta asetustasolle siirtyy aiempaa enemmän sääntelyä, joten kokonaisuuden tarkempi arviointi on mahdollista vasta myöhemmässä vaiheessa.